

สรุปผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวการเรียนการสอน
แบบโครงการสำหรับเด็กอนุบาล 5-6 ปี
Project Approach

“โครงการยาหม่อง ”

นาง อวยพร กลิ่นหอม

โรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์

ซอยพาศิษยการธนบุรี เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

โทร 02 410-4544, 02 410-4572, 02 865-7311 โทรสาร 02 865-7313

www.teeranurakschool.com

คำนำ

นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นมา โรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์ได้เริ่มต้นทดลองการสอนแบบโครงการโดยในระยะแรกใช้เวลาเรียนภาคเรียนละ 1 โครงการ ปัจจุบันคุณครูสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงการได้ภาคเรียนละ 2 เรื่อง โดยใช้เวลาในการศึกษาเรื่องละประมาณ 3-4 สัปดาห์

ต่อมาในปีการศึกษา 2547 คณะครูโรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์ได้รับการอบรมเรื่องการเรียนการสอนแบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยอาจารย์ณฤมล เนียมหอม ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ความรู้เพิ่มเติมและเน้นให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการบันทึก สรุปลงการเรียนรู้ของเด็กๆในการเรียนการสอนแบบโครงการ อีกทั้งยังสามารถสะท้อนประสบการณ์ในการสอนของคุณครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงมอบนโยบายให้คุณครูได้มีการจัดทำบันทึกสรุปลงการเรียนรู้ที่คุณครูได้จัดการเรียนการสอนทุกโครงการ และปรับเปลี่ยนจากการสรุปลงการเรียนรู้แบบเดิมที่จัดทำในรูปแบบของป้ายนิเทศ ซึ่งบางครั้งไม่สะดวกในการจัดเก็บรวบรวมในภายหลัง มาเป็นการจัดทำสรุปเป็นรูปเล่มที่ท่านได้เห็นในปัจจุบัน

สุดท้ายนี้ทางโรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารสรุปลงการเรียนรู้แบบโครงการฉบับนี้ จะได้เป็นตัวอย่างของความพยายามตัวอย่างหนึ่งในหลายๆตัวอย่างของคุณครูอนุบาลโรงเรียนเอกชนที่มุ่งมั่นในการจัดประสบการณ์แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กๆรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ และคุณครูก็สนุกกับการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆกัน

ด้วยความปรารถนาดี

คมกริบ ธีรานุรักษ์

ผู้จัดการโรงเรียน

โครงการ ยาหม่อง
ครูประจำชั้น คุณครูอวยพร กลิ่นหอม
ชั้นเรียน อนุบาล 3 (5 – 6 ขวบ)
ระยะเวลา 22 ส.ค. – 20 ก.ย. 2548 (4 สัปดาห์)

บทสรุปโครงการ

ระยะที่ 1

เด็กๆออกไปสำรวจชุมชนประสบการณ์ที่ครูจำลองไว้ในหน่วย “สายใยแห่งรัก” 5 มุม ได้แก่ มุมบ้าน มุมตลาด มุมธนาคาร มุมโรงพยาบาล และมุมไปรษณีย์ เด็กๆสนใจมุมโรงพยาบาลมาก โดยได้สนทนาและซักถามเกี่ยวกับยาที่อยู่ในมุมโรงพยาบาล เด็กได้ไปศึกษาข้อมูลเรื่อง “ยา” เพิ่มเติมจากห้องสมุดและการสอบถามจากผู้ปกครองและผู้รู้เรื่องยา จากนั้นได้ช่วยกันแบ่งประเภทของยาได้ 3 ชนิด คือ ยาน้ำ ยาเม็ด และยาผง นอกจากนี้ยายังแบ่งเป็นยาที่ทำมาจากสมุนไพร และยาปฏิชีวนะจากการเรียนรู้เรื่องยา เด็กๆสนใจยาหม่องมากและเกิดความสงสัยว่า “ยาหม่องทำอย่างไร”

ระยะที่ 2

เมื่อเด็กพบข้อสงสัยแล้วนั้น เด็กๆได้สังเกตสี รูปร่าง ลักษณะ และกลิ่นของยาหม่องและชนิด เด็กได้กลับไปสอบถามผู้ปกครองที่บ้านว่าหม่องทำได้อย่างไร เด็กๆได้รับข้อมูลกลับมาว่าทำมาจากส่วนผสมที่อยู่ในฉลากยาหม่อง เด็กๆศึกษาลักษณะ รูปร่าง สี และกลิ่นของส่วนผสมแต่ละชนิด และได้สนทนาร่วมกันถึงขั้นตอนการทำยาหม่องว่าทำอย่างไร เด็กๆตั้งสมมติฐานได้ 2 สมมติฐาน คือ สมมติฐานที่ 1 ใส่เมทิลซาลิไซเลต (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล และน้ำมันยูคาลิปตัส แล้วนำไปต้ม และสมมติฐานที่ 2 ใส่เมทิลซาลิไซเลต (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล น้ำมันยูคาลิปตัส และขี้ผึ้งแผ่น แล้วนำไปต้ม จากการทดลองตามสมมติฐานทั้ง 2 ยังไม่พบคำตอบที่แท้จริง ครูจึงเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เด็กๆเกี่ยวกับการทำยาหม่อง และสาธิตวิธีการทำยาหม่องให้เด็กๆดู

ระยะที่ 3

เด็กๆร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำยาหม่องที่ถูกต้องจากการที่วิทยากรมาให้ความรู้ หลังจากนั้นเด็กๆทำยาหม่องด้วยวิธีการทำที่ถูกต้องร่วมกัน พร้อมทั้งบรรจุขวดและทำฉลากยา

ตารางสรุปการเรียนรู้การสอนโครงการ “ยาหม่อง”

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นโครงการ	ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาโครงการ	ระยะที่ 3 ระยะสรุปโครงการ
<p>1. เด็กๆเรียนรู้ในหน่วยสายใยแห่งรัก และเด็กๆได้ออกไปหาความรู้เพิ่มเติมจากมุมประสบการณ์ที่ครูจัดขึ้น ได้แก่ มุมบ้าน มุมธนาคาร มุมตลาด มุมโรงพยาบาล และมุมไปรษณีย์</p> <p>2. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับมุมประสบการณ์ทั้ง 5 ที่เด็กๆได้ออกไปศึกษามา</p> <p>3. เด็กๆกำหนดหัวข้อที่ตนสนใจเรื่อง “ยา”</p> <p>4. เด็กๆศึกษารูปร่างและลักษณะของยาชนิดต่างๆ</p> <p>5. เด็กๆกำหนดหัวข้อโครงการ “ยาหม่อง”</p>	<p>1. กำหนดปัญหา “ยาหม่องทำอะไร”</p> <p>2. เด็กกลับไปสอบถามผู้ปกครองที่บ้านว่าหม่องทำได้อย่างไร</p> <p>3. เด็กๆตั้งสมมติฐานจากส่วนผสมในฉลากยาหม่องได้ ดังนี้</p> <p style="padding-left: 40px;">สมมติฐานที่ 1 ใส่เมทิลซาลิไซเลต (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล และน้ำมันยูคาลิปตัส แล้วนำไปต้ม</p> <p style="padding-left: 40px;">สมมติฐานที่ 2 ใส่เมทิลซาลิไซเลต (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล น้ำมันยูคาลิปตัส และขี้ผึ้งแผ่น แล้วนำไปต้ม</p> <p>4. เด็กๆทำการทดลองตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ทั้ง 2 สมมติฐานยังไม่ได้คำตอบที่แท้จริงว่ายาหม่องทำอะไร</p> <p>5. ครูเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เด็กๆเกี่ยวกับการทำยาหม่องและสาธิตวิธีการทำยาหม่องให้เด็กๆดู</p>	<p>1. เด็กๆร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำยาหม่องที่ถูกต้องจากการที่วิทยากรมาให้ความรู้</p> <p>2. เด็กๆทำยาหม่องด้วยวิธีการทำที่ถูกต้องร่วมกัน พร้อมทั้งบรรจุขวดและทำฉลากยา</p>

รายละเอียดโครงการ

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

จากการเรียนรู้ในหน่วยสายใยแห่งรัก คุณครูได้จำลองมุมประสบการณ์ให้เด็กๆ ได้ศึกษาและร่วมกิจกรรม 5 มุม ได้แก่ มุมบ้าน มุมธนาคาร มุมโรงพยาบาล มุมไปรษณีย์ และมุมตลาด เด็กๆ ได้ร่วมกิจกรรมในแต่ละมุมอย่างสนุกสนาน โดยเฉพาะมุมโรงพยาบาล เด็กได้เล่นบทบาทสมมติเป็นผู้ป่วยและคุณหมอกำลังรักษาคนไข้ และมีคนจัดยาให้ผู้ป่วย เด็กๆ ได้พูดคุยสนทนาเกี่ยวกับยาวิธีการรับประทานยาาร่วมกัน

เมื่อกลับมาห้องเรียน คุณครูและเด็กได้พูดคุยสนทนาในมุมประสบการณ์ที่ครูจำลองไว้ เด็กสงสัยในมุมโรงพยาบาลเกี่ยวกับยา ยาทำมาจากอะไร ทำไมยาจึงมีรูปร่าง ลักษณะ สี ไม่เหมือนกัน คุณครูและเด็กได้ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับยาในมุมโรงพยาบาล

- น้องบัว ทำไมยาจึงมีเม็ดใหญ่ เม็ดเล็ก บางอย่างเป็นน้ำ
- น้องเมจิก ยาทำไมจึงมีสีไม่เหมือนกัน
- น้องพร ยาทำมาจากอะไร

เด็กเกิดความสงสัยเรื่องยา คุณครูจึงพา
ไปศึกษาข้อมูลเรื่องยาที่ห้องสมุด โดยได้จัดบันทึก
ความรู้เรื่องยา แล้วนำมาสนทนาร่วมกัน

น้องเมจิก ยามียาเม็ด ยาน้ำ
น้องบัว ยาकिनรักษาโรคได้

จากการไปศึกษาข้อมูลที่ห้องสมุด เด็กยังไม่เข้าใจเรื่องยา ยังมีข้อสงสัยอีกมากมาย คุณครูจึงพาเด็กๆ ไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับยาจากคุณพ่อคุณแม่ ผู้รู้ และสื่อเอกสารต่างๆ แล้วนำความรู้ที่ได้มาสนทนาร่วมกัน เด็กได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พร้อมนำตัวอย่างยาแต่ละชนิดมาแลกเปลี่ยนความรู้ พร้อมสนทนาเกี่ยวกับยาแต่ละชนิดร่วมกัน คุณครูได้รวบรวมยาที่นำมาจากแหล่งต่างๆ มาให้เด็กสังเกตลักษณะ รูปร่าง สี กลิ่น ของยาทุกชนิดร่วมกัน จากนั้นครูให้เด็กร่วมกันแบ่งประเภทของยา เด็กแบ่งประเภทของยาได้ 3 ประเภท คือ ยาเม็ด ยาน้ำ และยาผง นอกจากนี้เด็กยังแบ่งเป็นยาที่ทำจากสมุนไพร

คุณครูได้นำตัวอย่างยาแต่ละชนิดมาให้เด็กๆ ดูพร้อมสนทนาเรียบเรียง ลักษณะ รูปร่าง สี กลิ่น และศึกษาการรักษาโรคของยาแต่ละชนิดร่วมกัน จากการได้เปรียบเทียบ ลักษณะ รูปร่าง สี กลิ่น ของยาแต่ละชนิดร่วมกัน เด็กๆ ได้ให้ความสนใจในยาสมุนไพรมากเพราะทำมาจากพืช เช่น ราก ลำต้น ใบ ดอก ผล สามารถนำมารักษาโรคได้ คุณครูจึงได้นำยาสมุนไพรชนิดต่างๆ มาให้เด็กดูอีกครั้ง เด็กๆ สนใจในยาหม่องมาก เพราะที่บ้านของเด็กมีทุกคน

ครูพร ทำไมถึงสนใจยาหม่องคะ
 เด็กๆ ยาหม่องหอม และแก้โรคต่างๆ ได้เยอะ
 ครูพร รักษาโรคอะไรได้บ้างคะ
 เด็กๆ โรคปวดหัว วิงเวียนศีรษะ คัดจมูก
 แมลงกัดต่อย
 น้องบัว ยาหม่องทำอะไรคะ
 เด็กๆ อยากรู้จริงๆ ว่ายาหม่องทำอะไร จะได้
 ทำไว้ใช้เองบ้างที่บ้าน

เด็กๆ เกิดความสงสัยและอยากเรียนรู้ว่า “ ยาหม่องทำอะไร “

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

เมื่อเด็กๆ พบข้อสงสัยแล้ว คุณครูได้นำยาหม่องชนิดต่างๆ มาให้เด็กได้สังเกต ลักษณะ รูปร่าง สี กลิ่น และทดลองทาร่วมกัน เด็กๆ ทุกคนชอบยาหม่องตราลิงถือลูกท้อมากเพราะมีสีขาวทาแล้วเย็น ส่วนยาหม่องตราถ้วยทองสีเหลืองเมื่อทาแล้วจะแสบมากและเย็นมาก จึงเสนอคุณครูว่าอยากรู้ว่า “ ยาหม่องตราลิงถือลูกท้อทำอะไร “ คุณครูได้ซักถามเด็กๆ เกี่ยวกับวิธีการทำยาหม่องทำอะไร เด็กๆ ไม่ทราบเพราะไม่รู้มาก่อนเลย คุณครูจึงให้เด็กกลับไปสอบถามผู้ปกครองและศึกษาจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาสนทนากการทำยาหม่องร่วมกัน

น้องซัน คุณแม่บอกว่าทำมาจากขี้ผึ้งครับ
 น้องพร คุณแม่บอกว่าดูที่ฉลากยาหม่องที่มี
 ส่วนผสมของยาหม่องคะ คุณแม่
 ชีดเส้นใต้มาให้ดูด้วยคะ
 น้องเมจิก จริงๆ ครับคุณพ่อก็บอกให้ดูที่ฉลาก
 ยาหม่องเขามีส่วนผสมให้ดู

ครูนำฉลากยามาให้เด็กดูและได้สนทนา
 เกี่ยวกับส่วนผสมในฉลากยาหม่อง เด็กบอก
 ส่วนผสมในฉลากยา ได้แก่ เมทิลซาลีไซเลต
 (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล และน้ำมันยูคา
 ลิปต์ส ครูได้นำส่วนผสมทั้ง 4 อย่างมาให้เด็กดู
 พร้อมให้เด็กศึกษาลักษณะ รูปร่าง สี และกลิ่น
 ของส่วนผสมแต่ละชนิดและได้สนทนาร่วมกันถึง
 ขั้นตอนการทำยาหม่องว่าทำอย่างไร เด็กๆ ได้
 ตั้งสมมติฐานได้ 2 สมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานที่ 1

น้องเมจิก น้องพร น้องบัว น้องพีวส์ น้อง
 พิล์ม น้องน้ำฝน ได้วาดรูปพร้อมบันทึก
 สมมติฐานของกลุ่มของตนเองว่าต้องนำเมทิล
 ซาลีไซเลต (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล
 น้ำมันยูคาลิปต์ส ทั้ง 4 อย่าง ตวงด้วยช้อนโต๊ะ
 อย่างละ 1 ช้อนโต๊ะ ตักใส่กระบอกรวมกันแล้ว
 นำไปต้มในกะทะนานประมาณ 2 นาที แล้ว
 ปล่อยให้ทิ้งไว้ให้เย็น

นำไปแช่เย็นในตู้เย็น 1 คืน หลังจากแช่ทิ้งไว้ 1 คืน ครูได้นำผลการทดลองของเด็ก สนทนาเปรียบเทียบกับยาหม่องจริงว่าวิธีที่เราทำถูกต้องหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับของจริง

ทดสอบสมมติฐานที่ 2

น้องชั้นและน้องซาเยิ้ล ได้เสนอสมมติฐานของกลุ่มตนเองว่าต้องนำเมทิลไซเลต เมนทอล น้ำมันยูคาลิปตัส การบูร และเพิ่มขี้ผึ้งแผ่นอีกอย่าง นอกเหนือจากที่มีอยู่ในฉลากยา โดยนำทั้ง 5 อย่างตวงใส่กระบอกอย่างละ 1 ช้อน แล้วนำไปต้มในกะทะประมาณ 2 นาที แล้วปล่อยให้เย็น จากผลการทดลองครั้งที่ 2 เด็กได้สนทนาร่วมกันเกี่ยวกับผลการทดลองทั้ง 2 สมมติฐาน เด็กได้ข้อสรุปว่า การทดลองสมมติฐานทั้ง 2 ยังไม่เป็นยาหม่อง เมื่อเปรียบเทียบกับยาหม่องของจริง

หลังจากการทดลองตามสมมติฐานทั้ง 2 ครั้ง ยังไม่พบคำตอบที่แท้จริง ครูจึงเชิญวิทยากรให้ความรู้เด็กเกี่ยวกับการทำยาหม่อง และสาธิตวิธีการทำยาหม่องให้เด็ก เด็กๆ ตื่นเต้นมากที่ได้ร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อสงสัยของโครงการว่ายาหม่องทำอะไร

ระยะที่ 3 ขั้นสรุปโครงการ

วิทยากรได้แนะนำวิธีการทำยาหม่องด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามขั้นตอน เด็กๆ สนใจในการทำยาหม่องมากเมื่อรู้และมีส่วนร่วมในการทำยาหม่องร่วมกัน

เด็กได้ร่วมกันสรุปขั้นตอนในการทำยาหม่องว่า ส่วนผสมในการทำยาหม่อง คือ เมทิลซาลิไซเลต (น้ำมันระกำ) การบูร เมนทอล และน้ำมันยูคาลิปตัส ซึ่งเป็นส่วนผสมในฉลากยาหม่อง นำมาทั้ง 4 อย่าง ตวงใส่กระบอกแล้วคนให้ละลาย จากนั้นนำส่วนผสมเพิ่มเติมคือ พิมเสน วาสลิน สารเคมีที่มีที่ทำเทียนไข และขี้ผึ้งขาว ใส่รวมกันตามลำดับ

วิธีการทำยาหม่อง

1. นำขี้ผึ้งขาวไปต้มในกระทะไฟฟ้า ต้มให้ละลายเป็นน้ำ

2. ใส่สารเคมีที่ทำเทียนไข โดยตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ตามลงไปรอจนกว่าจะละลายเป็นน้ำ จากนั้นใส่ส่วนผสมทั้ง 4 อย่าง ที่คนละลายแล้วใส่ตามลงไปคนให้เข้ากัน

3. ใส่พิมเสนลงไปคนให้เข้ากัน เมื่อพิมเสนละลายต้องปิดไฟเพื่อป้องกันการไหม้ แล้วใส่วาสลินตามลงไป เพราะวาสลิน เป็นส่วนผสมที่ทำให้ยาดี้น เมื่อเราใช้มือสัมผัสจะรู้สึกว่ายาลื่นไฉง่าย จากนั้นคนยาให้เข้ากัน

4. เมื่อตัวยาเข้ากันได้ดีแล้วตักบรรจุใส่ขวดหรือภาชนะที่ตนเองชอบ ถ้ารอให้เย็นจะทำให้ยาแข็งตัวแล้วจะบรรจุไม่ได้

หลังจากนั้นครูให้เด็กทำยาหม่องตามขั้นตอนที่ถูกต้องร่วมกัน พร้อมทั้งบรรจุขวดและทำฉลากตามจินตนาการ เด็กๆ ภูมิใจในผลงานของตนเองมาก ได้นำยาหม่องที่ตนเองทำนำไปใช้ได้จริง และบางส่วนได้นำไปจำหน่ายในงาน Open house ของโรงเรียน

การสะท้อนตนเองของครู จากการทำโครงการ “ ยานหม่อง ”

“ในโครงการยานหม่อง คุณครูดีใจมากที่เห็นเด็กๆ ได้ร่วมกิจกรรมตั้งแต่แรก คือ ค้นหาข้อมูลว่ายานหม่องมีส่วนผสมอะไรบ้าง เด็กได้ช่วยกันไปหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แล้วนำความรู้ที่ได้มาสนทนาร่วมกัน เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน เมื่อเพื่อนได้ความรู้ที่ตนเองไม่เคยทราบมาก่อนต่างตั้งใจฟังและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ในเรื่องใหม่ๆ ตลอดโครงการที่ทำเด็กทุกคน สนใจในการทำยานหม่องมาก คุณครูต้องระวังอันตรายที่เกิดขึ้น ครูต้องไปศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในการเรียนรู้เรื่องยานหม่องรวมถึงการทำการทดลองตามสมมติฐาน เพราะส่วนผสมในการทำยานหม่องคุณครูยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน จึงต้องสอบถามความรู้และวิธีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น”

“หลังจากที่ได้สรุปโครงการแล้วคุณครูโล่งอกและดีใจกับความตั้งใจของเด็กๆ มากเพราะโครงการยานหม่องถือเป็นโครงการที่ดีอีกโครงการหนึ่งที่ทำให้เด็กได้ทราบวิธีการทำยานหม่องที่ถูกต้อง และเด็กสามารถทำตามวิธีที่ถูกต้องได้ ยานหม่องที่เด็กๆ ทำใช้ประโยชน์ได้จริง ทั้งยังนำมาจำหน่ายในงาน Open house เป็นรายได้ของห้องเรียนได้อีกทางหนึ่ง โครงการยานหม่อง เป็นโครงการหนึ่งที่ประสบความสำเร็จโดยมีผลงานที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง”

นาง อวยพร กลิ่นหอม
ครูประจำชั้นอนุบาล 3
ตุลาคม 2548